

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

10 juli 1998

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Jef Sleetckx, Hugo Van Rompaey en mevrouw Cecile Verwimp-Sillis –
betreffende de Koerdische kwestie**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Freddy Sarens**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jef Sleeckx.

Vaste leden : de heren Leo Cannaerts, Paul Deprez, Freddy Sarens, Herman Suykerbuyk, Hugo Van Rompaey ;

de heren Karel De Gucht, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Fred Dielens, Patrick Hostekint, Jef Sleeckx ;

de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire ;

de heer Paul Van Grembergen ;

mevrouw Cecile Verwimp-Sillis.

Plaatsvervangers :

de heren Jan Béghin, Carl Decaluwé, Paul Dumez, Jef Van Looy, Johan Weyts ;

de heren Jacques Devolder, Jaak Gabriels, Didier Ramoudt ;

de heer Jacques Timmermans, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh, de heer Tuur Van Wallendael ;

de heren Christian Verougstraete, Emiel Verrijken ;

mevrouw Nelly Maes ;

de heer Johan Malcorps.

Zie :

888 (1997-1998)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

– Nr. 2 : Amendementen

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende toelichting door de heer Hugo Van Rompaey	4
II. Algemene bespreking	4
III. Stemming	6
Tekst aangenomen door de Commissie	7

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd op datum van donderdag 15 januari 1998 het onderhavige voorstel van resolutie besproken, tezamen met het, inhoudelijk over hetzelfde onderwerp handelende, voorstel van resolutie van de heren Luk Van Nieuwenhuysen en Karim Van Overmeire inzake de Turkse handelswijze ten aanzien van de Koerdische separatisten (Stuk 378 (1995-1996) – Nr. 1). Ter stemming gelegd werd het onderhavige voorstel van resolutie aangenomen.

I. INLEIDENDE TOELICHTING DOOR DE HEER HUGO VAN ROMPAEY

De heer Hugo Van Rompaey duidt het onderhavige – recente – voorstel van resolutie als zijnde een respons op een zich acuut voordoend probleem. Meer bepaald is het resolutievoorstel tot stand gekomen als reactie op de huidige vluchtelingenstroom vanuit Turkije.

Omgekeerd acht de heer Hugo Van Rompaey het voorstel van resolutie van de heren Luk Van Nieuwenhuysen en Karim Van Overmeire inzake de Turkse handelswijze ten aanzien van de Koerdische separatisten (Stuk 378 (1995-1996) – Nr. 1) momenteel historisch niet meer relevant. Over de laatste vier jaar hebben de Koerden in het algemeen (waaronder in casu ook de PKK) tot vier keer toe een officieel document gepubliceerd waarin expliciet gesteld wordt dat men afziet van separatisme, en dat men via een politieke dialoog wil komen tot respectievelijk het ten volle veilig stellen van de culturele rechten van de Koerden binnen Turkije, én een deelname van de Koerden aan het politieke leven in democratische zin.

Deze diverse verklaringen zijn telkens het gevolg geweest van, of minstens gelinkt geweest aan, recente belangrijke gebeurtenissen. Zo is een dergelijke verklaring uitgegeven naar aanleiding van de oprichting van het Koerdisch parlement in ballingschap, naar aanleiding van de beëindiging van de indrukwekkende hongerstaking van een aantal Koerden in de Sint-Gorikshallen in Brussel in januari 1994, naar aanleiding van het Koerdisch congres (eveneens hier in Brussel) in 1996. En nog recenter verklaart de heer Hugo Van Rompaey, naar aanleiding van een live-televisieuitzending van MED-TV, het voorrecht gehad te hebben een rechtstreeks telefoongesprek te voeren met Abdullah Ocalan,

de leider van de PKK. Tijdens dat gesprek heeft hij zeer concreet de vraag gesteld naar de bereidheid van de PKK om, met het oog op het opstarten van een politieke dialoog, de wapens neer te leggen. Hierop werd expliciet geantwoord dat men ten volle bereid was om te dien einde af te zien van wapengeweld, en ook het separatisme niet meer nastreefde. Een mening die trouwens gedragen wordt in brede Koerdische kringen.

In het licht van deze recente evoluties acht de heer Hugo Van Rompaey het voorstel van resolutie van de heren Luk Van Nieuwenhuysen en Karim Van Overmeire, dan ook gedateerd te zijn. Het onderhavige voorstel van resolutie is tekstmatig meer ad rem, en houdt op zich al rekening met het recht van Koerden en Turken om hun onderlinge verhoudingen en hun staatsinrichting zelf te regelen. Vandaar meteen ook waarom hier geopteerd werd voor iets bredere formuleringen, die meer marge laten. Waarbij de heer Hugo Van Rompaey er terloops ook op wijst dat hij terzake in een aantal toespraken voor een Koerdisch publiek, het Belgisch staatkundig samenlevingsmodel als potentieel richtinggevend heeft gedeut. Hoewel hij er wel zorg voor heeft gedragen om dit model niet al te ideaaltypisch, laat staan alleenzalmakend voor te stellen.

Tevens benadrukt de heer Hugo Van Rompaey dat het onderhavige voorstel van resolutie precies op zijn tijd komt. Het is immers verschrikkelijk om te moeten vaststellen op wat een bedenkelijke manier er op regeringsniveau – en dit binnen verschillende Europese landen – wordt omgesprongen met het Koerdisch probleem. Het is dan ook ten volle gerechtvaardigd dat vanuit dit Vlaams Parlement een signaal wordt gegeven dat men oog moet (duren) hebben voor de rechten van de volkeren.

II. ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis drukt haar afkeuring uit voor de extreem strenge houding die de Italiaanse autoriteiten aannemen ten aanzien van de Koerdische vluchtelingenstroom naar de diverse Italiaanse havens. Meer in het algemeen huivert zij voor de weigerachtigheid van de landen van de Europese Unie om Koerdische vluchtelingen op te nemen. Het moge immers duidelijk zijn dat Italië niet alleen staat met zijn weigerachtige houding. Het wordt hierin gesteund en zelfs aangemoedigd door vele andere landen van de Europese Unie. Vandaar dat in de resolutie de Vlaamse regering wordt opgeroepen om via de federale regering

stappen te zetten naar het Unie-besluitvormingsniveau, in de zin van een meer humanitaire benadering van het vluchtelingenprobleem.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis laat daarnaast ook opmerken dat de Koerden hun zaak heel vaak vergelijken met de Palestijnse kwestie. Hun perceptie terzake is dat er een grote stap voorwaarts is gezet in het herkenbaar stellen van de Palestijnse zaak bij de erkenning van Yasser Arafat en de Palestijnse Autoriteit door de internationale gemeenschap. Vandaar waarschijnlijk ook de vraag van de Koerden om, in de mate van het mogelijke, ook te hunnen gunste stappen te zetten die in de richting van (minstens een gedeeltelijke) erkenning gaan, zelfs al ware het maar van dat deel van Koerdistan dat al een zekere de facto autonomie heeft. Het gaat hierbij dan meer bepaald over Iraaks Koerdistan (met al zijn interne conflicten vandien). Gezien Vlaanderen op zich die bevoegdheid niet heeft, en de gedachte op zich ook nog veeleer embryonaal van aard is, werd dit element niet opgenomen in het voorliggende voorstel van resolutie. Wel lijkt het mevrouw Cecile Verwimp-Sillis een goed idee om vanuit het Vlaamse niveau een vorm van overleg op te zetten dat ultiem kan leiden tot een de facto erkenning van het Koerdisch gedeelte van Noord-Irak. In haar ogen is het voorliggende voorstel van resolutie, hoewel heel wat breder dan het alternatieve voorstel van resolutie van de heren Van Nieuwenhuysen en Van Overmeire, op zich ook nog maar een minimumtekst die een aanzet wil zijn tot meer.

De heer Paul Van Grembergen brengt in het midden dat hij het eens is met de algemene strekking van het voorliggend voorstel van resolutie, maar de tekst, bij wege van enkele amendementen, toch wat scherper zou willen stellen.

Een eerste amendement (Stuk 888 (1997-1998) – Nr. 2 – A) strekt ertoe een voorafgaandelijk gedachtestreepje in te voegen, waarin in essentie het identitair gegeven van het Koerdische volk benadrukt wordt. Turkije ontkent tot op heden immers zonder meer zelfs het blote bestaan van een Koerdisch volk, en duidt hen in de officiële terminologie aan als “berg-Turken”. Tevens wordt in het amendement gepreciseerd dat de Koerdische bevolking verspreid leeft over niet minder dan vijf landen, te weten : Turkije, Irak, Iran, Syrië en Armenië. Door daarenboven te benadrukken dat het om “gemeenschappen” (meervoud) handelt, wordt meteen ook vermeden dat dit Vlaams Parlement een specifieke stelling zou innemen ten aanzien van een eventuele staatkundige afwikkeling van deze uiterst heikele kwestie in de zin van een

geünificeerde Koerdische staat. Via deze zin wordt daarentegen bevestigd dat het over verschillende gemeenschappen gaat die worden verdeeld door bestaande staatsgrenzen. Het komt – zoals de heer Hugo Van Rompaey reeds terecht heeft opgemerkt – aan de Koerden zelf toe om te bepalen hoe zij hun toekomst zien. Voor sommigen zal de Koerdische kwestie enkel definitief zijn opgelost als alle Koerden verenigd worden in een onafhankelijk Koerdistan dat zich uitstrekt over de territoria waar nu Koerden leven, terwijl voor anderen de Koerdische kwestie zich beperkt tot een strijd voor het recht om de eigen taal en cultuur ten volle te kunnen beleven. Daarom geldt de erkenning van de bestaande Koerdische gemeenschappen in de verschillende regio's waar ze historisch aanwezig zijn. Ter stemming gelegd wordt dit amendement bij unanimité van acht stemmen aangenomen.

Een tweede amendement (Stuk 888 (1997-1998) – Nr. 2 – B) van de heer Paul Van Grembergen en mevrouw Nelly Maes beoogt dan weer het wat scherper formuleren van de essentie van de Koerdische problematiek. Met name dat het om een – geïnternationaliseerde – politieke kwestie gaat die – via dialoog – een politieke oplossing vereist, waarbij de Europese Unie een cruciale rol kan en moet spelen. Ter stemming gelegd wordt ook dit amendement aangenomen bij unanimité van acht stemmen.

Via een derde amendement van dezelfde indieners (Stuk 888 (1997-1998) – Nr. 2 – C) wordt aan de oorspronkelijke derde gedachtestreep toegevoegd dat de daarin gestipuleerde autonome ontwikkelingskansen voor de Koerden gerealiseerd dienen te worden in het kader van een vorm van volkenrechtelijke erkenning. De heer Paul Van Grembergen motiveert deze toevoeging door erop te wijzen dat het element van de “volkeren”, ondanks zijn onmiskenbare realiteitswaarde, tot op heden wat miskend werd in het kader van de VN-regelgeving. Behoudens dan voor wat de specifieke situatie in Noord-Irak betreft. Binnen een internationale samenleving die meer en meer geconfronteerd wordt met het gegeven van volkeren en regio's is het derhalve een legitieme betrachting om geleidelijk aan een volkenrechtelijk meer erkend “volkeren”-begrip ingang te doen vinden. Ter stemming gelegd wordt dit amendement eveneens aangenomen bij unanimité van acht stemmen.

Een vierde amendement van de heer Paul Van Grembergen en mevrouw Nelly Maes tenslotte (Stuk 888 (1997-1998) – Nr. 2 – D), brengt een graduele nuancering aan ten opzichte van de oorspronkelijke vierde gedachtestreep waarin aan de

Vlaamse regering werd gevraagd om via de federale regering een initiatief te bepleiten in het kader van de Europese Unie. In zijn nieuwe versie wordt, naast het bepleite EU-initiatief, ook een specifieke verantwoordelijkheid gelegd bij het federale buitenlands beleid van België. Ter stemming gelegd wordt dit amendement aangenomen bij unanimité van acht stemmen.

III. STEMMING

Ter stemming gelegd wordt het voorstel van resolutie van de heren Jef Sleeckx, Hugo Van Rompaey en mevrouw Cecile Verwimp-Sillis betreffende de Koerdische kwestie, zoals gewijzigd bij wege van de amendementen A tot en met D van mevrouw Nelly Maes en de heer Paul Van Grembergen, aangenomen bij eenparigheid van acht stemmen.

De verslaggever,

Freddy SARENS

De voorzitter,

Jef SLEECKX

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

- erkent het bestaan van het Koerdische volk als gemeenschappen in Turkije, Irak, Iran, Syrië en Armenië ;
- gelet op de massale toestroom, vanuit Turkse havens, van Koerdische vluchtelingen in Italië ;
- constaterende dat de Koerdische bevolking zich derhalve in een dusdanige humanitaire noodtoestand bevindt dat zij genoopt wordt om haar oorspronkelijke woongebieden te verlaten ;
- overwegende dat het essentieel is dat er een fundamentele politieke oplossing komt voor het internationale Koerdische probleem ;
- overwegende dat het niet langer kan dat onder meer Turkije de vraag naar Koerdische autonomie negeert ; dat de Europese Unie forse politieke druk moet uitoefenen om deze autonomie in te vullen, waarbij de EU Turkije ertoe moet bewegen een politieke oplossing te zoeken en een einde te maken aan de uitzichtloze guerilla-oorlog ;
- meent dat een structurele oplossing voor de Koerdische kwestie enkel bereikt kan worden via het vreedzaam bewerkstelligen van maximale autonome ontwikkelingskansen voor de Koerden in de diverse regio's waar zij historisch gevestigd zijn ; dergelijke autonome ontwikkelingskansen dienen gerealiseerd te worden in het kader van een vorm van volkenrechtelijke erkenning ;
- vraagt dienovereenkomstig aan de Vlaamse regering :
 - 1° bij de federale regering stappen te ondernemen opdat in het kader van de federale buitenlandse politiek de in deze resolutie geformuleerde standpunten zouden verdedigd worden ;
 - 2° om, via de federale regering, de nodige initiatieven te bepleiten in het kader van de Europese Unie.